

A a

A a

PÍSMENO A

CÍLE PRO TENTO BLOK

- ČTU A PÍŠU PÍSMENO A, Á.
- ROZLIŠUJI KRÁTKOU A DLOUHOU HLÁSKU. VYTLESKÁM JE. 🍷
- TVOŘÍM VĚTY PODLE OBRÁZKU.
- PROHLÍŽÍM SI ENCYKLOPEDIE O AUTECH.

METODY A FORMY PRÁCE

Využíváme aktivizační metody ve třídě i venku, individuální a skupinovou práci, diskuzi, sebereflexi.

POMŮCKY

Tužka, pastelky, kamínky a krátká dřívka (nebo pecky od meruňky a tužky).

PROPOJENÍ S DALŠÍMI MATERIÁLY ŘADY

Grafomotorika
str. 12 – kličky

Písanka 1
str. 1 – říkanky
pro uvolnění
ruky

Čtecí karty
str. 1/3–1/4

Strana 12 / písmeno A

Vyučující představí žákům všechny čtyři tvary písmene A.

Strana 12/1

CÍL: Žák se seznámí s tvarem písmene A.

Vyučující napíše na tabuli velké A. Motivuje žáky k vymýšlení slov začínajících na písmeno A. Při obtahování písmene žáci mění barvu pastelky po každém obtahování. Vznikne tzv. duhové písmeno. Vyučující dohlíží na správné vedení tahů. Vždy shora dolů. Žáci si vybarví obrázek aktovky.

TIP: Kolem aktovky si děti mohou nakreslit další předměty začínající na písmeno A.

Jako motivaci k vyvození písmene A lze využít video z cyklu Ábécédé s Michalem.

A a

- ČTU A PÍŠU PÍSMENO A, Á.
- ROZLIŠUJI KRÁTKOU A DLOUHOU HLÁSKU. VYTLESKÁM JE. 🍷
- TVOŘÍM VĚTY PODLE OBRÁZKU.
- PROHLÍŽÍM SI ENCYKLOPEDIE O AUTECH.

1. OBTAHUJ A JAKO AKTOVKU. NAPIŠ A.

2. SPOJ S AKTOVKOU, CO DO NÍ PATŘÍ. POVÍDEJ.

3. VYSKLÁDEJ PÍSMENO A A SLOVO JÁ Z PŘÍRODNIN. PÍSMENO A VYPADÁ JAKO DOMEK. POSTAV Z PŘÍRODNIN DOMEK PRO SKŘÍTKY.

1. Pozoruj písmeno A. Co ti připomíná? Písmeno obtahuje. 2. Prohlédni si svou školní aktovku. Má někdo stejnou? Máš v aktovce ještě jiné věci? Povídej si s ostatními, proč se některé předměty do školy nenosí.

12 J A MELISOPUTY

CÍL: Žák pojmenuje věci a zvířata na obrázku a zapojí se do diskuze o tom, co je vhodné nosit do školy a co ne.

Žáci pojmenují zvířata i předměty, které jsou na obrázku. Mohou přemýšlet o tom, k čemu slouží. Některé věci mohou také hledat ve své aktovce. Vhodná je také diskuze: Proč do školy nenosíme morče? Kde odložíme kolečkové brusle? Kam dáváme květinu? Jaké pravidlo máme ve škole k používání mobilního telefonu?

TIP: Při procházce školou může vyučující s dětmi společně objevit místa, kde chovají různé živočichy – akvárium, terárium nebo prostor, v němž třída pečuje o svého křečka. Je vhodné vyjasnit si, za jakých podmínek bychom mohli do školy také přinést živočicha (např. na den se zvířaty v rámci prvouky).

VYSKLÁDEJ PÍSMENO A A SLOVO JÁ Z PŘÍRODNIN.

CÍL: Žák najde vhodné přírodniny a na vhodném povrchu vyskládá A.

Psaní křídou na chodník napomáhá upevnění tvaru. Děti mohou s využitím přírodnin vedle slabiky poskládat svůj portrét. Vyučující pak může každého žáka vyfotit a fotografii vyvěsit na nástěnku.

TIP: Pokud kolem není dost vhodných přírodnin, je dobré mít s sebou košík či tašku s kamínky, klacíky, kůrou atd.

TIP: Ve třídě je vhodné mít k dispozici trvanlivé přírodniny (fazole, pecky od meruněk, kaštiny, krátké větvičky...), které žáci využijí při skládání písmen.

VYSKLÁDEJ JÁ Z PŘÍRODNIN NEBO HO NAPIŠ KŘÍDOU.

CÍL: Žák najde vhodné přírodniny a na vhodném povrchu vyskládá slovo JÁ, případně ho napíše křídou.

TIP: Pokud kolem není dost vhodných přírodnin, je dobré mít s sebou košík či tašku s kamínky, klacíky, kůrou atd.

TIP: Doporučujeme gradovat zadání úkolů. Gradovaná náročnost ještě více přispívá k upevnění správného tvaru písmen a slov.

1. Psaní samostatných písmen J, A.
2. Skládání samostatných písmen J, A z přírodnin.
3. Čtení slabiky JÁ.
4. Psaní a skládání slabiky JÁ.

PÍSMENO A VYPADÁ JAKO DOMEK. POSTAV Z PŘÍRODNIN DOMEK PRO SKŘÍTKY.

CÍL: Žák najde vhodné místo a vytvoří na něm domek pro skřítky.

Rozvíjíme u žáků kreativitu a jemnou motoriku.

TIP: Děti milují skládání domečků v přírodě. Mohou postavit domek pro zemní, větrné, sluneční či vodní skřítky nebo nějaký vytvořit svému Větvánkovi.

Strana 13/3

CÍL: Žák napíše písmeno A a Á.

Při nácviu vyučující připomene správné držení tužky. Psaní demonstruje na tabuli, upozorní také na směr tahů podle šipek. Na první lince žáci obtahuji A a Á, na druhé lince píší Á od vyznačeného bodu. Je vhodné sledovat vzdálenost mezi jednotlivými písmeny.

TIP: Vejde se dětem mezi písmena ukazováček? Můžeme si tím pomáhat při psaní na linku bez pomocných teček, třeba do sešitu.

Tento drobný obrázek napomáhá evokaci. Když jsme na fotbalovém zápase a míč letí na bránu, dav lidí fandí a volá ÁÁÁ!

Strana 13/4

CÍL: Žák vyhledá ve slovech A a Á, slova vytleská po slabikách.

Žáci obrázky pojmenují. Kdo umí, může přečíst slovo pod obrázkem. Při vytleskávání děti také obrázek pojmenují – AKTOVKA. Následně vytleskají AK-TOV-KA. Z kulatých kamínků (pecek) poskládají tři slabiky. Ve slově s dlouhými slabikami využijí místo pecky krátkou větvičku nebo dřívko (tužku).

TIP: Délku slabik lze také zakreslit. Krátkou slabiku znázorňuje kamínek (zakresluje kolečkem), dlouhou slabiku znázorňuje větvička (zakresluje čárkou shora dolů, tak se píše i čárka nad dlouhou samohláskou).

Strana 13/5

CÍL: Žák přečte slabiku JÁ a podle obrázku vytvoří jednoduché věty.

TIP: Své první věty žáci také mohou skládat z přírodnin. Vytvoří je s pomocí pecek a předvádí, že leží. Potom „čtou“: „JÁ LEŽÍM, TEČKA.“ Důležité je fixovat vazbu, že věta končí znaménkem (první věty vždy končí tečkou, později vykřičníkem, případně otazníkem).

3. PÍŠ A. STŘÍDEJ KRÁTKÉ A, DLOUHÉ Á.

4. ZAKROUŽKUJ A VE SLOVECH. VYTLESKEJ. ROZLIŠUJ A, Á.

AKTOVKA	BANÁN	KOČKA	TULIPÁN	KORUNA
☐	☐	☐	☐	☐

5. ČTI VĚTY.

JÁ . JÁ . JÁ .

3. Když letí dlouhý míč, dav lidí volá: ÁÁÁ! Vyzkoušej si to. 4. Pozoruj, jak můžeš zaznamenat krátkou a dlouhou slabiku. Vytleskej: čárku znázorní pohybem ruky dolů. Najdi další slova, která je možné znázornit stejně. 5. Čti krátké věty. Označ, co rád/ráda děláš ty.

J A M E L I S O P U T Y 13

Strana 14 / básnička

CÍL: Žák na základě textu básničky popíše vzhled auta a vysvětlí, k čemu slouží.

Vyučující (nebo zkušený čtenář) přečte básničku. Následně vysvětlí význam slova zahálka. Může pokračovat doplňujícími otázkami: Už na vás někdy auto volalo? Jak to může vypadat?

Následující dvoustrana je věnována autům. Vyučující může motivovat děti, aby si do školy přinesly oblíbená malá autíčka. Ve třídě si také lze vytvořit koutek věnovaný atlasům a knihám o autech.

TIP: V básničce žáci hledají písmena A. Kolik najdou A? Kolik najdou Á?

TIP: Na velké kartony mohou děti nakreslit silnice, po kterých budou s auty jezdit.

 Encyklopedie pro žáčky jednoduchou a vtipnou formou vysvětluje význam různých slov a pojmů. Věnuje se přírodě, lidem, vědě i věcem kolem nás.

Strana 14/1

CÍL: Žák zaznamená cestu mezi stromy ve tvaru slalomu.

Děti vedou autíčko mezi nakreslenými stromy a projíždějí slalom. Cestu si mohou nejprve vyzkoušet prstem nebo gumou. Poté ji obtahují pastelkami a barvu po každém obtažení mění. Vznikne tzv. duhová cesta.

TIP: Vyučující může žáky vyzvat, aby vymysleli i jinou trasu mezi stromy. Mohou zvolit libovolný způsob jízdy, ale musí projet kolem každého stromu, žádný nesmějí vynechat.

 Video slouží k motivaci a ukazuje, jak se správně přepravovat v autě, jak fungují auta i jiné dopravní prostředky, jak přecházet koleje a kdo má při tomto přecházení přednost.

NAŠE AUTO NA NÁS VOLÁ:
CESTOVÁNÍ – TO JE ŠKOLA,
DOST UŽ BYLO ZAHÁLKY.
NASEDEJTE, HOLA, HOLA,
AŽ SE TOČÍ VŠECHNA KOLA,
LÁKÁ MĚ TO DO DÁLKY!

Jiří Žáček: Encyklopedie pro žáčky

1. AUTO JEDE SLALOM. OBTAHUJ, KRESLI.

JDI VEN A POČÍTEJ AUTA. POZNÁŠ I ZNAČKY?
HLEDEJ NA AUTECH PÍSMENO A.
HLEDEJ PÍSMENO A TAKÉ CESTOU ZE ŠKOLY.

Poslouchej předčítání básničky. Co se díky cestování můžeš naučit? Popiš části auta, které znáš. Můžeš si přinést vlastní autíčko. 1. Kresli cestu mezi stromy. Střídej pastelky. Venku běžej stejně. Pozor, využij pouze bezpečné místo pod dozorem dospělého. • Rozhlížeš se, kde je napsané A – na značkách aut, na vývěsních štítech, na cedulích.

14 J A M E L I S O P U T Y

JDI VEN A POČÍTEJ AUTA. POZNÁŠ I ZNAČKY?

CÍL: Žák spočítá auta. Rozliší tvary i barvy.

TIP: Je vhodné začít na hodně klidném místě se čtyřmi auty. Není třeba rušné parkoviště uprostřed města. Pokud není k dispozici vhodný prostor, lze si pomoci křídou nakreslit na chodníku parkoviště s malými auty.

TIP: Nadšenci mohou také rozpoznávat značky aut.

HLEDEJ NA AUTECH PÍSMENO A.

CÍL: Žák na vyhrazeném místě najde písmena (hlavně A) a zvládne se bezpečně pohybovat v ulicích či na parkovišti.

TIP: Děti si mohou všimnout také rozdílů mezi auty a diskutovat o tom, k čemu slouží, čím nám pomáhají nebo naopak škodí.

TIP: Pokud není k dispozici klidné místo na pozorování aut, lze vyrazit i mezi domy do klidných uliček, kde jsou nápisy obchodů a jiná písmena. Nebo rovnou do přírody – tam vyučující čísla a písmena napíše na kameny či přinesený karton a poschovává.

HLEDEJ PÍSMENO A TAKÉ CESTOU ZE ŠKOLY.

CÍL: Žák vypátrá písmena cestou do školy a z ní.

TIP: Písmena jsou všude kolem nás. Je možné je hledat v nápisech výloh, na zdi nebo na značkách aut. Do procvičování je vhodné zapojit také kamarády, rodiče či prarodiče, aby s nimi děti mohly sdílet své posuny.

Strana 15

Text AUTOMOBIL (práce s textem viz ČTENÁŘSKÁ LEKCE) pochází z *Encyklopedie pro žáčky*, která jednoduchou a vtipnou formou vysvětluje význam různých slov a pojmů. Věnuje se přírodě, lidem, vědě i věcem kolem nás.

Sebehodnocení:

ROZLIŠUJI
KRÁTKOU
A DLOUHOU
HLÁSKU.
VYTLESKÁM JE.

CÍL: Žák provede sebereflexi na základě návratu k tématu týdne.

Vyučující může žáky motivovat k listování Slabikářem a k návratu ke straně 13/4, aby si osvěžili rozlišování krátké a dlouhé hlásky, popřípadě vytleskávání.

TIP: Je vhodné říkat slova nebo ukazovat obrázky předmětů. Děti po vyvolání slova vytleskají, případně zaznamenají pomocí kamínků a větviček. Následně si žáci sami vybarví počet šípků podle úrovně svých dovedností.

AUTOMOBIL

ŽIVOT BEZ AUT SI UŽ NEUMÍME PŘEDSTAVIT. OSOBNÍ AUTA SLOUŽÍ K DOPRAVĚ LIDÍ, NÁKLADNÍ PŘEPRAVUJÍ VĚCI. MOTOR SPALUJE BENZÍN, NAFTU NEBO PLYN A POHÁNÍ KOLA. NOVÁ AUTA JSOU POHÁNĚNA ELEKTRINOU. K ŘÍZENÍ SLOUŽÍ VOLANT, ZASTAVUJEME BRZDAMI. ŘIDIČ OVLÁDÁ AUTO ŘADICÍ PÁKOU A PEDÁLEM SPOJKY. VOLANTEM MĚNÍ SMĚR JÍZDY. POJEDE ROVNĚ, VLEVO, NEBO VPRAVO?

Jiří Žáček: Encyklopedie pro žáčky (upraveno)

NAKRESLI AUTO PODLE SVÉ FANTAZIE.

CO POHÁNÍ AUTO?
ČÍM ŘIDIČ UDRŽUJE SMĚR JÍZDY?
JAK ŘIDIČ AUTO ZASTAVUJE?

2. OZNAČ AUTO, KTERÉ JE NEJSTARŠÍ.

Poslouchej předčítání textu o autech. Pozoruj, jak často je A v textu použito. Odpověz na otázky. Z. Prohlížeš si různé encyklopedie. Jaké automobily tě zaujaly a proč?

ROZLIŠUJI
KRÁTKOU
A DLOUHOU
HLÁSKU.
VYTLESKÁM JE.

J A M E L I S O P U T Y

15

A a
a a

ČTENÁŘSKÁ LEKCE

CÍLE

- AKTIVNĚ NASLOUCHÁM TEXTU I PROJEVŮM SPOLUŽÁKŮ A S POROZUMĚNÍM NA NĚ REAGUJI.
- PROPOJUJI SVOJE ZKUŠENOSTI S NOVÝMI INFORMACEMI.

METODY A FORMY PRÁCE

Využíváme třífázový model učení, řízené čtení.

POMŮCKY

Papíry, pastelky, modely autíček, encyklopedie, knihy o autech.

PROPOJENÍ S DALŠÍMI MATERIÁLY ŘADY

Grafomotorika
str. 14–15 – čáry,
str. 17 – vlnovky

Čtecí karty
I/3–I/4

EVOKACE – UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ – REFLEXE

V každé této části dochází při učení žáka k důležitému myšlenkovému pochodu, který má vliv na jeho učení.

EVOKACE – startuje, připravuje myšlení žáka na dané téma, úkol, cíl lekce. Pomáhá mu vybavit si, co už o daném tématu ví.

UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ – žák se dovídá nové informace, většinou za pomoci nějaké metody a učitele – průvodce, který mu pomáhá text nebo jiný zdroj informací lépe pochopit a najít to podstatné.

REFLEXE – velmi důležitá a nezbytná část každého učení. V této fázi si žák propojuje své předchozí a nové informace a učí se s nimi pracovat, vyhodnocovat a upevňovat je.

Řízené čtení – metoda, kdy vyučující nebo žáci čtou text po částech. Pedagog během čtení klade otázky, které čtenářům pomáhají pochopit text nebo upozorňují na podstatné informace v textu. Tato metoda je vhodná pro začínající čtenáře a lze klást otázku po každé větě – co nám věta řekla, jak tomu rozumíme, kdo, kde, kdy, co? Na závěr je možné přečíst celý text ještě jednou bez přerušení a nechat ho vyznít vcelku.

PRŮBĚH LEKCE

EVOKACE

Děti si představí, že jsou autíčka. Každý žák drží před sebou pomyslný volant a pohybuje se volně po prostoru třídy podle pokynů vyučujícího. Ten udává rychlost na stupnici 1–5 (1 – velmi pomalá jízda, 5 – velmi rychlá jízda).

V průběhu hry vyučující rychlost mění a děti podle ní přizpůsobují tempo svého pohybu. Je důležité dodržet pravidlo, že autíčka nenarážejí do sebe ani do žádné překážky. Děti sledují prostor kolem sebe a bezpečně se vyhýbají ostatním autíčkům. Na závěr vyučující oznámí: „Autíčka, zaparkujte v garáži!“ Každé dítě dojede na své místo ve třídě a zaparkuje v lavici.

Následně si žáci ve dvojicích nebo čtveřicích povídají o tom, jaká znají auta a co o nich vědí. Při společném sdílení potom mohou říct, co zajímavého se od svého spolužáka nebo své spolužačky dozvěděli.

V této fázi se startuje přemýšlení o autech a děti si vybavují informace, které o autech už vědí. Povídáním ve dvojicích se vytváří bezpečné prostředí pro prvotní vyjádření.

UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ

Vyučující naváže na předchozí aktivitu: Společně se podíváme do Slabikáře na stranu 15, kde máme povídání o autech.

Příběh čte vyučující po větách. Žáci mohou čtený text sledovat ve svých Slabikářích. Po každé větě udělá pedagog pauzu a ptá se:

O čem byla tato věta? Co nám řekla? Co jsme se dozvěděli?

Buduje se tak prvotní porozumění textu.

Následně vyučující pracuje s otázkami uvedenými pod textem. Otázky vedou žáky k vyhledávání informací v textu, jejich sdílení a jednoduchému přemýšlení nad přečteným.

- Co pohání auto?

Žáci odpovídají podle informací, které se dozvěděli z textu. Mohou uvést pouze jeden druh pohonu. Vyučující následně společně s dětmi shrne všechny možnosti a může krátce otevřít rozhovor o jejich výhodách a nevýhodách.

- Čím řidič udržuje směr jízdy? Předved'

Žáci předvedou pohyb s pomyslným volantem.

- Jak řidič auto zastavuje? Pošeptej sousedovi.

Žáci pošeptají sousedovi odpověď: „Brzdou.“

Práci s textem může pedagog uzavřít tímto dotazem: **Co ještě k řízení potřebujeme?**

Děti navrhnou různé odpovědi. Vyučující se vrací k informacím uvedeným v textu a zaměří pozornost například na řadicí páku a spojku. Uznává a oceňuje ovšem i další smysluplné odpovědi.

REFLEXE

Žáci společně zhlédnou krátké video:

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/11514-vylet-automobilovou-historii>

Před jeho spuštěním vyučující děti vybídne, aby během sledování věnovaly pozornost tomu, jak se automobily v průběhu času proměňovaly.

Otázka před zhlédnutím může znít takto: Čím se nejstarší auta lišila od automobilů, které známe dnes?

Po zhlédnutí videa vyučující se žáky sdílí jejich postřehy. Pozornost může zaměřit například na počet kol, způsob řízení, rychlost, velikost kol, vzhled automobilů nebo jejich výskyt na silnicích. Děti mohou zmínit například tři kola, kliku místo volantu, pomalejší jízdu, velká kola, malý počet automobilů nebo vlaječku před autem.

Reflexi lze dále rozšířit otázkami vztahujícími se k zajímavostem, které ve videu zazněly:

Kdo byla Eliška Junková a čím se proslavila?

V jakém automobilu Eliška Junková závodila?

Kdo patřil mezi první automobilové konstruktéry?

Kde se můžeme dozvědět více o historických automobilech?

Tuto část je třeba provést před individuální reflexí, aby děti získaly oporu pro rozhodnutí, které auto je nejstarší. (scaffolding).

Žáci si samostatně prohlédnou obrázky automobilů a označí auto, které považují za nejstarší.

Následuje společné sdílení. Vyučující se dětí ptá, proč právě toto auto považují za nejstarší. Žáci své rozhodnutí zdůvodňují a opírají se o to, čeho si na obrázku všimli. Vyučující jednotlivé odpovědi nehodnotí jako správné či nesprávné, ale podporuje děti ve vysvětlování jejich úvah.

Další aktivita spočívá ve vyhledávání A a Á v textu. Písmeno A žáci označí modře, písmeno Á červeně. Vyučující nejprve názorně předvede způsob práce a ověří, zda všichni zadání rozumějí. Při společném modelování upozorní také na rozdíl mezi krátkou a dlouhou výslovností.

Grafickou podobu písmene propojuje se zvukovou podobou: A vysloví krátce, Á naopak zřetelně prodlouží. Žáci si tak upevňují nejen podobu obou písmen, ale také rozdíl v jejich výslovnosti.

V tomto případě je důležité pracovat ve škole, aby měl vyučující jistotu, že žáci porozuměli grafické i zvukové podobě délky hlásek.

TIP: Úkol „Nakresli auto podle své fantazie“ je vhodný pro domácí zadání. Doporučujeme se pak společně na obrázek podívat a komentovat případnou originalitu.

TIP:

- **Třídění a řazení autíček:** Děti si do školy přinesou modely autíček a rozdělují je do skupin podle barev, velikosti, typu nebo materiálu. Tím trénují základy množinové matematiky.
- **Parkoviště s čísly:** Vyučující nakreslí na čtvrtku parkovací místa s čísly (nebo matematickými příklady). Děti mají za úkol zaparkovat autíčko se správným výsledkem na odpovídající místo.
- **Geometrické dráhy:** Vyučující vytvoří silnice ve tvaru čtverce, trojúhelníku či kruhu. Žáci jezdí autíčky po obvodu a učí se vlastnosti geometrických tvarů.
- **Hra na navigaci (Slepá mapa):** Jeden žák má zavázané oči a v ruce drží autíčko. Druhý ho naviguje slovními pokyny (rovně, vpravo, zastavit) po nakresleném plánu města.
- **Dopravní výchova:** Na koberci s motivem silnic nebo na vlastnoručně nakreslené křižovatce si žáci zkoušejí simulovat reálné situace, učí se dopravní značky a pravidla přednosti v jízdě. Současně uvolňují ruku, procvičují jemnou motoriku, rozšiřují slovní zásobu a rozvíjí fantazii.
- **Příběhy z cest:** Žáci si vylosují tři autíčka (např. hasiči, sanitka, sporták) a musí vymyslet a odprezentovat krátký příběh, ve kterém budou tato auta figurovat.